

zaaknummer 2013 W 1126

9 juni 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S.S. van Gijn, advocaat te Amsterdam,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum[, overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven werkzaam als pastoor/kapelaan in het Bisdom van Breda, tevens Benedictijn van O.L. Vrouw in ballingschap (Abdij [naam]).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 juni 2014. Op 12 september 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van het Bisdom Breda.

Op 2 december 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden. Namens het Bisdom is niemand ter zitting verschenen. Klager is evenmin verschenen. Wel is zijn juridisch adviseur mr. S.S. van Gijn verschenen om het standpunt van klager toe te lichten. Tijdens deze zitting is de bevoegdheid van de Klachtencommissie aan de orde gesteld als ook wie als kerkelijk gezagsdrager in deze procedure dient te worden aangemerkt. De klacht van klager is niet inhoudelijk behandeld.

Naar aanleiding van deze zitting heeft de Klachtencommissie op 6 januari 2015 een tussenbeslissing genomen, waarin zij zichzelf bevoegd heeft verklaard om van de klacht van klager kennis te nemen. Als kerkelijk gezagsdrager is de Bisschop van Breda aangemerkt. De Bisschop van Breda heeft vier weken, te rekenen na de dag van de tussenbeslissing, de tijd gekregen om inhoudelijk op de tussenbeslissing te reageren.

Op 6 februari 2015 is door de griffie van de Klachtencommissie een reactie van de Bisschop van Breda ontvangen.

Op 12 mei 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. S.S. van Gijn. Namens het Bisdom zijn verschenen de heer mr. [naa], vice-kanselier van het Bisdom Breda en mevrouw [naam], werkzaam op de afdeling communicatie van het Bisdom.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. De moeder van klager was erg actief in de R.-K. Kerk in [plaats]. Daarom werd klager al op jonge leeftijd bij de R.-K. Kerk betrokken. Zo werd klager rond zijn negende misdienaar. In 1972, klager was toen 11 jaar oud, kwam aangeklaagde als kapelaan in de parochie in [plaats] werken en kwam klager met hem in aanraking.

Aangeklaagde vroeg regelmatig de hulp van klager, bijvoorbeeld voor het opruimen van de kerststallen. Aangeklaagde was altijd erg handtastelijk en kneep met grote regelmaat in de billen van klager. De andere misdienaars zeiden dat aangeklaagde homofiel was, maar klager wist niet wat dat betekende. Binnen het diep religieuze gezin waar klager uit kwam, werd over dat soort zaken niet gesproken. Klager vond de handtastelijkheden van aangeklaagde vervelend, maar het kwam niet bij hem op om te bedenken dat het niet klopte wat aangeklaagde deed. Aangeklaagde was immers een heilige. Als klager alleen met aangeklaagde was betastte aangeklaagde ook de geslachtsdelen van klager. Dit vond gedurende een periode van drie à vier jaar wekelijks plaats. Ter zitting heeft klager verklaard dat hij zo'n 20 à 30 keer door aangeklaagde is betast.

Na verloop van tijd verhuisde aangeklaagde naar [plaats]. Aan klager werd gevraagd of hij wilde helpen met de verhuizing. Klagers moeder bracht klager naar aangeklaagde toe. Klager deed allerhande klusjes die bij een verhuizing gedaan moeten worden. 's Avonds schonk aangeklaagde wijn en liet klager dit drinken. Op een gegeven moment ging klager naar bed. Het volgende wat klager zich herinnert is dat hij wakker werd en dat aangeklaagde hem betastte. Vervolgens heeft aangeklaagde klager anaal verkracht.

De volgende dag werd klager door zijn moeder opgehaald. Thuis vertelde hij aan zijn ouders wat aangeklaagde gedaan had. Klager werd toen ongenadig hard door zijn vader in elkaar geslagen. Klagers moeder zag wel dat er iets niet klopte en heeft op een later moment aan klager gevraagd wat er aan de hand was. Klager heeft zijn verhaal nog een keer aan zijn moeder verteld. Zijn moeder geloofde hem en zei tegen klager dat hij er nooit met iemand over mocht praten en dat hij niet meer naar de kapelaan toe hoefde. Hierna heeft klager aangeklaagde nooit meer gezien. Klager was 16 jaar toen het misbruik door aangeklaagde stopte.

2.2. De relatie tussen klager en zijn vader is nooit meer hersteld, nadat klager door zijn vader in elkaar was geslagen. Buiten zijn moeder, heeft klager zijn verhaal nooit aan anderen verteld.

Klager heeft zich vaak schuldig gevoeld. Hij was bang dat aangeklaagde ook andere misdienaars misbruikte. De belofte aan zijn moeder weerhield klager er echter van om met zijn verhaal naar buiten te treden.

Toen de moeder van klager in 2010 overleed, is klager naar een psycholoog gegaan en is alles weer bij klager naar boven gekomen. Dit heeft er toe geleid dat klager in 2010 aan zijn vrouw heeft verteld wat hem is overkomen. Sindsdien wordt klager minder vaak 's nachts wakker, omdat hij denkt dat er iemand naast zijn bed staat.

Nog altijd heeft klager er een hekel aan als iemand aan zijn lichaam komt. Ook als zijn vrouw dat doet. Klager heeft een verkrampt seksleven.

Ter zitting heeft klager verklaard dat hij van nature een optimistisch mens is en naar de toekomst wil kijken. Momenteel heeft klager geen begeleiding van een psycholoog. Klager hoopt dat hij sterk genoeg is om het verder zonder begeleiding te kunnen doen. Klager vindt het moeilijk om een slachtoffer te zijn.

2.3. Klager hoopt dat zijn klacht ter ondersteuning kan dienen voor andere klachten jegens aangeklaagde. Ook wenst klager dat de door hem geleden schade financieel gecompenseerd wordt.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De vice-kanselier van het Bisdom heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat aangeklaagde vanaf 10 december 1972 tot 1 januari 1978 halftijds werkzaam was als kapelaan in de parochie [naam] in [plaats]. Vanaf 1 januari 1978 was aangeklaagde voor 2/3 van zijn tijd werkzaam als 'vicarius oeconomus' in de parochie [naam] in [plaats].

Behalve brieven over de benoeming van aangeklaagde, zijn bij het Bisdom geen gegevens over aangeklaagde bekend over de periode dat hij in het Bisdom werkzaam was. In het onderzoeksrapport van de Commissie Deetman komt aangeklaagde niet voor. Ook zijn geen andere meldingen en/of klachten betreffende aangeklaagde bij het Bisdom bekend.

Geconcludeerd dient te worden dat er geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat er ook geen redenen zijn om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Ter zitting heeft de vice-kanselier benadrukt dat het Bisdom er blij mee is dat klager met zijn verhaal naar buiten is getreden. Daden van seksueel misbruik worden door het Bisdom afgekeurd. Dergelijk handelen door een priester, is een grove schending van de waardigheid van het kind als persoon. Ook is het een schending van het vertrouwen dat een minderjarige in een priester moet kunnen stellen, als ook een schending van de celibaatsgeloofte.

Namens het Bisdom is aan klager aangeboden, mits klager daar prijs op stelt, nader met elkaar in gesprek te treden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer 37 tot 42 jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. Gedurende drie à vier jaren is klager meerdere malen, en in ieder geval tussen de 20 à 30 keer, door aangeklaagde betast. Een keer heeft aangeklaagde klager anaal verkracht.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door een toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2015W1431. Hierin staat seksueel misbruik door aangeklaagde beschreven in de periode van 1972-1981 in [plaats] en [plaats]. Het misbruik waarvan melding wordt gemaakt omvat onder meer betasten van de penis en het penetreren van de anus van de betreffende klager.

Een en ander in onderlinge samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas elf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Breda de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 juni 2015 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. N.A.M. van Beelen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. L.P. Stapel, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid

binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.